

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

צו

(חלק לב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת צו, שבת הגדול, דיי ניסן, ה'תשפ"ו (ב)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2026

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

צו

שינה מלשון התו"כ, "כל שבעת ימי המלואים ה' משה משמש בכהונה (גדולה)", וכתב, "שמש בחלוק לבן", הוא לפי שלדעת רש"י בפירושו עה"ת לא שימש משה בתור כהן (אף בשבעת ימי המלואים), וכל שמושו ה' בתור הוראת שעה ע"פ ציווי.

דהנה זה ששימש משה בז' ימי המלואים יש לפרש בשני אופנים: (א) שבז' ימי המלואים ה' משה כהן (גדול), אלא שע"פ ציווי ה' לא שימש בבגדי כהונה גדולה כ"א בבגד מיוחד (לבן).⁶ (ב) שלא ה' בזה גדר כהונה (גדולה) כלל, ואין זה אלא הוראת שעה.

ובדעת רש"י בפי' עה"ת – השימש משה בכהונה בכלל – הנה בפירושו עה"ת הביא (בפ' שמות עה"פ⁷, ויחר אף") – "ר"י בן קרח אומר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם כו' א"ל ר' יוסי אף בזו נאמר בו רושם הלא אהרן אחיך הלוי שהי' עתיד להיות לוי ולא כהן והכהונה הייתי אומר לצאת ממך מעתה לא יהי' כן אלא הוא יהי' כהן ואתה הלוי שנאמר⁸ ומשה איש האלקים בניו יקראו על שבט הלוי".

ועפ"ז לפי ב' הדעות לא ה' משה כהן – לריב"ק מעיקרא לא ה' עתיד

(6) כי "עדיין לא נתקדשו בגדי כהונה" (תוד"ה במה – ע"ז שם. וראה גם תוד"ה מאי – חגיגה ו, ב). – אבל לכאורה אין לומר זה בפרש"י עה"ת – שלא הובא בו זה.

(7) ד, יד.

(8) דה"א כג, יד.

א. בפרשתנו עה"פ¹, "ויקטר המזבחה" כותב רש"י: "משה שמש כל שבעת ימי המלואים בחלוק לבן".

והנה לפי פשוטו כוונת רש"י לפרש ענין עשיית משה כל עבודות הללו, ומבאר, שזהו לפי שכל שבעת ימי המלואים שמש בכהונה, וכמ"ש במפרש שים². אבל לפ"ז צריך ביאור למה מפרש רש"י רק את הפרט (הטפל) באיזה בגדים שימש, ואינו מזכיר גוף וכלל הענין שכל ז' הימים שימש בכהונה, וכדאיתא בתו"כ³: "כל שבעת ימי המלואים ה' משה משמש בכהונה גדולה".

[פרט זה שמשם, בחלוק לבן] הובא בגמ'⁴ ליישב שאלה אחרת – "במה שימש משה בז' ימי המלואים"⁵, אבל לכאורה עיקר כוונת רש"י לפרש עצם הדבר שעשה את כל העבודות בכל ז' ימי המלואים].

לכאורה יש לומר, שהטעם שרש"י

(1) ת, כח.

(2) ראה רא"ם, גר"א ועוד כאן (ושם – גם

שקו"ט מה שלא פרש"י ענין זה בפסוקים הקודמים).

(3) פרשתנו ת, טו. וראה גם שם, כט.

(4) ע"ז לד, א. תענית יא, סע"ב.

(5) ובירושלמי יומא פ"א ה"א: "פשט הוא לן

שבחלוק לבן שימש משה בכהונה גדולה". ובויק"ר

(פ"א, ו) "שבחלוק לבן שימש משה כל שבעת ימי

המלואים". ועד"ז בפסיקתא דר"כ (ופסיקתא רבתי)

פ' פרה, "פשוט הוא לן שבחלוק לבן שמש משה

במדבר" [ובירושלמי שם (ועד"ז בפסיקתא דר"כ,

פס"ר ויק"ר שם) ממשך ומביא רא"י, א"ר נחום כו'

ותני לה כל שבעת ימי המלואים ה' משה משמש

בכהונה גדולה כו"ו]. וכי"ה ביל"ש תהלים רמז תתנב

בטופו. ובמדרש תהלים סוף מזמור צט: בחלוק לבן

שמש משה בכהונה גדולה כל שבעת ימי המלואים.

אלא¹⁵ שדעת רש"י היא דזה ששימש משה בז' ימי המלואים לא הי' משום דין כהונה אלא ענין של "שימוש" בלבד, ולכן מה שאכל מבשר איל המלואים נחשב כזר האוכל.

ויש לומר דלשיטתו אזיל, דגם בפירושו לש"ס ס"ל לרש"י שעבודתו של משה בז' ימי המלואים אינה נחשבת כשימוש, בכהונה":

בגמ' זבחים שם מסיק¹⁶, "כתנאי (אם משה כהן הי'¹⁷) ויחר אף ה' במשה ר' יהושע בן קרחה אומר כל חרון אף שב- תורה נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם ר"ש בן יוחי אומר אף זה נאמר בו רושם שנאמר הלא אהרן אחיך הלוי והלא כהן הוא הכי קאמר אני אמרתי אתה כהן והוא לוי עכשיו הוא כהן ואתה לוי וחכמים אומרים לא נתכהן משה אלא שבעת ימי המלואים בלבד ויש אומרים לא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה שנאמר¹⁸ ומשה איש האלקים בניו יקראו על שבט הלוי ואומר¹⁸ משה ואהרן בכה- ניו ושמואל בקוראי שמו".

ופרש"י בד"ה ויש אומרים, "לא פסקה כהונה אלא מזרעו אבל הוא כל ימיו כהן הי' ורב דאמר כיש אומרים".

וצריך ביאור, הרי הוכחת רב ש"משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים" היא מהכתוב¹⁴, "מאיל המלואים למשה הי' למנה" שנאמר בשבעת ימי המלואים, וא"כ למה הוצרך רש"י¹⁹ לומר, "רב ד-

להיות כהן" (ולכן אין לומר ד,ויחר אף" זה עשה רושם), ולר"י אם שהכהונה היתה אמורה לצאת ממשה, אבל ניטלה ממנו¹⁰.

ולכן לא כתב רש"י כאן שבכל שבעת ימי המלואים שמש משה ככהונה (גדולה), כי לדעת רש"י לא הי' שימוש בגדר דכהונה (גדולה), כ"א הוראת שעה בתור שליח ה' לחנך את אהרן ובניו לעבודת המשכן.

ב. עפ"ז יובן בפשטות מה שבפ' אמור עה"פ¹¹, "לחם אלקיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל" פרש"י, "ומן הקדשים יאכל" – "אלו קדשים קלים ואם נאמרו קדשי הקדשים למה נאמרו קדשים קלים אם לא נאמר הייתי אומר בקדשי הקדשים יאכל בעל מום שמצינו שהותרו לזר שאכל משה בשר המלואים כו' (ומסיים) כך מפורש בזבחים"¹².

והקשו המפרשים¹³, מדוע נקט רש"י שהיתר קדשי קדשים לזר הי' באכילת משה בז' ימי המלואים, הלא מה ש"כך מפורש בזבחים" הוא רק לפי הקס"ד שם בגמ', שמפרש כן הברייתא, ומקשה מזה אדעת רב שס"ל ש"משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים הי' שנאמר¹⁴ מאיל המלואים למשה הי' למנה"; אבל רב ששת תירץ שהכוונה ב"קדשי קדשים . . הותרו לזר" היא למה שהותרו, בבמה לזר".

9) ראה משכיל לדוד בפרש"י שמות שם.

10) וראה נח"י לפרש"י שמות שם.

11) כא, כב.

12) קא, סע"ב.

13) ראה רא"ם, צידה לדרך, דברי דוד (להט"ז)

ועוד – לפרש"י שם. קרבן אהרן לתו"כ אמור שם.

14) פרשתנו ח, טו.

15) וראה מה שתי' בנחת יעקב, גו"א, צדה

לדרך ועוד – לפרש"י שם.

16) קב, א.

17) ל' רש"י שם.

18) תהלים צט, ו.

19) ואף שבגמ' שם איתא, "כתנאי, אין מוכרת

לומר שקאי רק על התנאים שבסוף הברייתא כ"א

השימוש הוא ע"פ הדבור, שלא הי' בזה גדר כהונה²⁵.

ג. אבל דוחק לפרש כן שיטת רש"י בפירושו על התורה, כי:

(א) בפ' תצוה בציווי ע"ד התנופה דאיל המלואים פרש"י²⁶, "שניהם עסוקים בתנופה הבעלים והכהן, הא כיצד? כהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף ובוזה היו אהרן ובניו בעלים ומשה כהן"²⁷, הרי שלפרש"י הי' משה הכהן²⁸.

(ב) בפ' פקודי²⁹ כתב רש"י, "יום שמיני למלואים הושוו כולם לכהונה ותרגומו

הראב"ד (ע"ז שם) "וא"כ משה במה שימש מי משתרי ב' מחוסר בגדים כי היכא דאישתרי לי' זרות, או דילמא לדידי' נמי הווי לי' בגדי כהונה" (ומהמשך פירושו בדברי הגמ' משמע קצת, דס"ל דהחלוק לבן" הוי לי' כבגדי כהונה. וכן משמע בשו"ת הרשב"א ח"א סמ"ב. ועצ"ע).

(25) וראה גם פרש"י* תענית יא, סע"ב ד"ה במה שימש משה, דאילו באהרן כתיב בגדי כהונה דכתיב** והלכשתם שבשעה שהי' משה עובד אהרן הי' לבוש בגדי כהונה ועבודה דמשה גזירת הכתוב הוא ובגדי כהונה לא מצינו בו כו".

(26) כט, כד.

(27) משא"כ לפנ"ז (שם, כב), "לכך אני מצריכו החוה להיות לו לעובד העבודה למנה חוה משה ששמש במילואים והשאר אכלו אהרן ובניו שהם בעלים כמפורש בענין", ולא פירש שמשה כהן.

(28) ולשון רש"י, "ובזה היו אהרן ובניו בעלים ומשה כהן" אין הכוונה שלא הי' משה כהן ורק לדין זה דתנופה נחשב משה כהן, אלא קאי בעיקר ע"ז, ש'אהרן ובניו בעלים".

(29) מ, לא.

(* וידועה השקו"ט אם הפירוש לתענית הוא מרש"י (ראה שד"ח קה"ח) כרך ט' כללי הפוסקים ט"ח אות ג. וש"ג).

(** תצוה כט, ח. ולכאורה צ"ל, והלבשת" – שם, ה.

אמר כיש אומרים" (דס"ל שכל ימיו הי' משה כהן), הרי מצי לאוקמי גם שס"ל כחכמים ד, לא נתכהן . . אלא שבעת ימי המלואים", והיינו שבאותן ז' הימים כהן גדול הי' ולפיכך הי' חולק בקדשי שמים מאיל המלואים (וזהו כוונת רב שמשה רבינו כהן הי')²⁰.

אך ע"פ הנ"ל י"ל, שלדעת רש"י, את"ל דלא נתכהן משה אלא לשבעת ימי המלואים בלבד כחכמים, הרי אין זה גדר כהונה, אלא ענין של שמוש בהוראת שעה בלבד (ולשון "נתכהן" הוא שם המושאל. ודוחק קצת), ולכן לא מצי אוקמי דרב ס"ל כחכמים²¹, כי רב הלא ברור אומר ש, "משה רבינו כהן גדול" ולא שהי' רק משמש בכהונה (וכיו"ב). ועכצ"ל שס"ל כ"י"א ד, "לא פסקה כהונה אלא מזרעו (של משה) אבל הוא כל ימיו כהן הי'".

וכן יש לדייק מלשון רש"י במס' ע"ז²²: בשאלת הש"ס שם, "במה שימש משה כל שבעת ימי המלואים", כתב רש"י, "לא נשתמש בכגדי כהונה דכתיב²³ ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך והוא הי' זר אצלן ועל פי הדבור שמש ולא הזכרו בגדים". דמלשון רש"י ("ולא הזכרו בגדים", ולא "בלא בגדים" וכיו"ב) משמע דהא שעל פי הדבור שמש הוא לא (רק) לפרש שמתעם זה הי' יכול לשמש בלא בגדי כהונה, אלא²⁴ לדייק, שעצם

(אף שדוחק קצת) גם דעת ריב"ק ורשב"י (שלדעתם לא הי' כהן – ראה לעיל ס"א. וראה לקמן ס"ג).

(20) ראה חדא"ג מהרש"א ויד דוד לזבחים שם.

(21) וראה פרש"י שם ד"ה לא נתכהן משה (בדעת חכמים), "ולא פסקו לו כהונה מעולם".

(22) לד, א.

(23) תצוה כח, ב.

(24) לכאורה י"ל שזהו תוכן ב' האופנים בפ'

בכהן, כ"א כפי' רש"י עה"פ³³, "לקדשו לכהנו לי" – "לקדשו להכניסו בכהונה ע"י הבגדים שיהא כהן לי"³⁴, ונ"ד ההלכה³⁵, "בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם והווי להו זרים".

ובז' ימי המלואים, כשלא הי' עדיין משכן בשלימות, דעיקר הקמתו והעבודה בו היו משמיני למלואים (ר"ח ניסן) ואילך³⁶, אפשר לדחוק עכ"פ, שאז גם חלוק לבן אפשר שהוא בגד מתאים להמשכן דאז³⁷, אבל איך יתכן לומר שכל הל"ט שנה, שמשנה הי' כהן גדול הי' זה בלי בגדי כהונה!?

ואכן בתוס'³⁸ כתבו ד, למ"ד . . משה רבינו ע"ה כ"ג הי' ונשתמש בכהונה גדולה מ'³⁹ שנה . . לשון כהונה גדולה משמע בח' בגדים ככ"ג".

ה. ויש לבאר זה בהקדים דברי התו"כ בפ' אחרי עה"פ⁴⁰, "דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש" –

(33) תצוה כת, ג.

(34) ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 171 ואילך.

(35) סנהדרין פג, סע"ב (וראה פרש"י שם, "שע"י בגדים הויא כהונה"). רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ד.

(36) וראה בארוכה לקו"ש חל"א ע' 220 ואילך, בגדר המשכן בשבעת ימי המלואים – לפי שיטת רש"י.

(37) בפ"י הר"י מאורלייניש בתוס' ע"ז שם הי' המשכן בז' ימי המלואים בגדר במה, ואין בגדי כהונה בכמה (זבחים קיג, רע"א במשנה) ואין כהן ככלל בכמה (זבחים שם, הובא בפרש"י כאן – זבחים קא, סע"ב). אבל בתוס' רב אלתנן ע"ז שם (רשב"א ותוס' שאנץ שם. שטמ"ק בכורות ד, ב) כתבו גם מטעם זה דעדיף מבמה.

(38) ע"ז שם.

(39) ראה לעיל הערה *31.

(40) טז, ב.

ויקדשון מני' בו כיום קדש משה עמהם", ומשמע שכהונת משה הי' שווה לכהונת אהרן (עכ"פ בשמיני למלואים).

ג) בפרש"י הנ"ל לפ' שמות בענין המחלוקת דריב"ק ור"י אם אותו חרון אף עשה רושם – מזה שהביא רש"י בדברי ר"י הרא"י מהכתוב, בניו יקראו על שבט הלוי" משמע דכוונתו שמשנה עצמו הי' כהן כל ימי חייו ורק מזרעו של משה פסקה הכהונה³⁰, וזהו רושם החרון אף

[ואולי גם בדעת ריב"ק יל"פ דמלכ-תחילה ניתנה כהונה רק לו בלבד ולא לזרעו (אבל חידוש גדול הוא – והו"ל לפרש), ולכן לא נחשב זה רושם של חרון אף. ועוד דמפורש בכ"מ במדרשים³¹ בשם ריב"ק דמשה שימש בכהונה גדולה כל מ' שנה^{31*} ואין בזה סתירה לפש"מ].

ולכן נראה יותר, דלשיטת רש"י בפש"מ הי' "כהן³², ומ"ש רש"י "משה שמש כל שבעת ימי המלואים בחלוק לבן" (וכן לא כתב, בכהונה גדולה), כי לדעתו כל ל"ט שנה הי' משה כהן גדול, אלא שבשבעת ימי המלואים, שימש בח' לוק לבן, ולא כאהרן ובניו ששמשו בבג' די כהונה.

ד. אבל לפי זה צריך להבין לאידך גיסא: הרי בגדי כהונה אינם דבר נוסף

(30) וכן פ"י בהגהת חק נתן זבחים שם (נדפס באסיפת זקנים לזבחים).

(31) פסיקתא דר"כ ופסיקתא רבתי שם. ויק"ר שם. מדרש תהלים שם (הובא גם במדרש הגדול שמות שם. פרשתנו ח, טו).

*31) כ"ה במקומות שבהערה הקודמת. וצ"ע – דל"ט היו.

(32) ראה גם לקו"ש ח"ו ע' 175.

ומקדש – בית לה, לא כמו שהי' לפני⁴¹ שהיו מקריבים בבמה בכל מקום; ואילו ענין הב', ש„נועדתי לך שם“ (מקום מיועד לדיבור ה'), כבר הי' לפני הקמת המשכן, באהלו של משה, כמ"ש⁴⁹, „ומשה יקח את האוהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אוהל מועד והי' כל מבקש ה' יצא אל אוהל מועד“, „והי' כבוא משה האהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח האוהל ודבר עם משה“, „ודבר ה' אל משה פנים אל פנים גו' ושב אל המחנה“. והיינו ש„אוהל מועד“ הי' לפני הקמת המשכן, ב„אהלו של משה“, שבו הי' הקב"ה מדבר עם משה ומלמדו תורה⁵⁰. אלא ש„הדבר הזה נהג מיום הכפורים עד שהוקם המשכן ולא יותר. . ומשהוקם (המשכן) לא נדבר עמו עוד אלא מאוהל מועד“⁵¹.

והנה ענינו של משה הוא שעל ידו היא מסירת דבר ה' (התורה) לישראל, והוא תמיד מוכן לדיבור ה'⁵², וא"כ עיקר ענינו של המשכן ביחס למשה הוא מה שהוא „אוהל מועד“, „ונועדתי לך שם“, ולכן י"ל דכמו שהי' באהלו של משה, שלא הוצרך לבגדים מיוחדים לשמוע „את כל אשר אצוה אותך“, כן הוא באוהל מועד שבמשכן, שהכניסה בשביל לשמוע דבר ה', אינה צריכה בגדים מיוחדים, בגדי כהן (כה"ג)⁵³, כי זהו ענינו

„אחיק באל יבוא ואין משה בכל יבוא“, ופי' הראב"ד⁴¹, „ואין משה בכל יבא בכל עת שהרי משה תמיד הי' נכנס לפני ולפנים לשמוע הדיבור מבין שני הכרובים“⁴², ולא מצינו שיצטרך משה ללבוש בגדי כהונה בכדי ליכנס לפני ולפנים „לשמוע הדיבור“⁴³.

והביאור בזה:

במשכן מצינו שני ענינים: א) כה"מקדש – „בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות“⁴⁴, מקום עבודת⁴⁵ הכהנים. ב) „ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל“⁴⁶, וזהו „אוהל מועד“, מקום המיועד לדיבור עם משה⁴⁷.

והנה ענין הא' נתחדש במשכן, שאז נצטוו⁴⁸, „ועשו לי מקדש“, לעשות משכן

41 ראה עז"ז גם מדרש הגדול ר"פ אחרי.

42 בצפצ"נ עה"ת אחרי שם כ' על דברי הראב"ד „חס ושלום רק בהיכל ושלא לצורך עבודה אסור כהן ומשה רבינו מותר“. אבל להעיר שגם בנוגע לאהרן איתא במדרש (ויק"ר פכ"א, ז. וראה רד"ל שם. שמור"ר פל"ח, י ובמפרשים שם) בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה. וראה תו"ש תצוה (הנסמן בשוה"ג לצפצ"נ שם) פכ"ט אות קמו. ועוד.

43 ומ"ש רש"י בר"פ ויקרא „הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין“, ד, משה הי' נכנס למשכן וכיון שבא בתוך הפתח קול יורד מן השמים לבין הכרובים ומשם יוצא ונשמע למשה באהל מועד“ (פרש"י תרומה כה, כב) – י"ל דהא והא הוי, אלא שבפש"מ נטק אחד מהם, אהל מועד, כיון שאין הכרח ליכנס לקד"ק. ודוחק (וראה תו"ש שם. וש"א).

44 ל' הרמב"ם ריש הל' בית הבחירה.

45 ראה רמב"ם בספר המצות מ"ע כ'.

46 תרומה כה, כב.

47 ראה רמב"ן ר"פ תרומה.

48 תרומה כה, ת.

49 תשא לג, ז ואילך.

50 ראה פרש"י שם, ז „בית ועד למבקשי תורה“.

51 פרש"י שם, יא.

52 ראה בהעלותך יב, ד ובפרש"י. וראה גם

רש"י שם ט, ז.

53 כי גם את"ל שהטעם לזה שבעבודת פנים צריכים בגדים מיוחדים, בגדי לבן, י"ל שהוא מצד קדושת המקום, דמקום קה"ק בעי בגדי לבן, ולא דהוי חובת העבודה (ראה בארוכה בזה לקו"ש חכ"ב

הנבואה מצינו רק שהיא בארץ ישראל דוקא⁵⁶, אבל לא שהיא מוגבלת למקדש (עזרה וקד"ק) – ומפורש בכמה נביאים ששרתה עליהם נבואה מחוץ למקדש, לכן גם במשכן הם גדרים שונים⁵⁷: (א) משכן שהוא לעבודת ה' בו, (ב) בתור „אהל מועד” – שבו שומע משה דבר ה' אל ישראל⁵⁸.

ועפ"ז י"ל שלכו"ע ה' משה בקדושת כה"ג בכל משך הארבעים שנה, והשקו"ט

סנהדרין פו, ב. מדות בסופה. ועוד) ומשם הוראה יוצאת לכל ישראל, פשיטא דאין לומר ע"ז שהוא המקום ד„ונועדתי” שהקב"ה מדבר עם בניו. ועוד י"ל דזה אינו מדיני וגדרי ביהמ"ק*, אלא דין בסנהדרין, כי סנהדרי גדולה צריכה להיות סמוכה לשכינה כמו שלמדים מ"ולא תעלה במעלות על מזבחי" (יתרו כ, כג) וסמוך לו (משפטים כא, א) „ולא המשפטים אשר תשים לפניהם”, מכאן שסנ"הדרין גדולה צ"ל אצל מזבח (ירושלמי מכות פ"ב ה"ו. וראה מכילתא ס"פ יתרו. משפטים כא, יד. פרש"י ר"פ משפטים). אבל להעיר (ועיקר) דלשכת הגזית ה' חצי בקודש וחצי בחול והסנהדרין ישבו בחצי של חול (ראה יומא כה, א).

56 מכילתא בתחילתה. ספרי שופטים ית, טו וברמב"ן שם.

57 להעיר מהשקו"ט בכמה עניני קדושה אם יש לקדושה קלה אצל קדושה חמורה: אם יש בקדושת כהן מקדושת לוי, בקדושת כה"ג מקדושת כהן הדיוט. ועוד – ראה צפע"נ מהד"ת (צא, סע"ב ואילך). צפע"נ על התורה ר"פ קרח. ועוד.

58 לכאורה י"ל שתלוי בבי' הדעות בפרש"י (תצוה כט, מב) אם „מעל מזבח הנחושת ה' הקב"ה מדבר עם משה משהוקם המשכן, וי"א מעל הכפורת כמו שנאמר ודברתי אתך מעל הכפורת”, דלפי דיעה הא' מובן דשייר לענין העבודה שהיא על המזבח. אבל להעיר שגם בארון ישנה הז' על בין הבדים וי"א שצריך שיגע בכפורת (ירושלמי יומא פ"ה ה"ד).

(* אבל להעיר מלקו"ש חל"א ע' 162.)

של משה שהוא מוכן לזה תמיד^{53*}.

אבל, מזה שמשה הוא שחינך את הכהנים לעבודתם במשכן, וכן משה חינך את המשכן שהי' מוכן וראוי להקרבה בו, משמע, שגם ענין ה' שבמשכן (שהוא מקום העבודה) שייך למשה, אבל להיותו „טרוד בשכינה”⁵⁴ לא הי' טרוד בשירות דכהונה.

ו. והנה יש מקום לעיון, אם גדר העבודה (השמוש דכהונה) דמשה במשכן הוא ענין בפ"ע, או שהוא חלק מהענין ד„ונועדתי” שהי' במשה, ואינו ענין בפ"ע. וי"ל שתלוי אם „ונועדתי” נעשה לחלק בלתי נפרד מגוף המשכן, או – כיון שגדר „אוהל מועד” ע"ש „ונועדתי לך שם” הי' גם לפני הקמת המשכן (באהלו של משה), ולאידך בבתי מקדושות (מקדש ראשון ושני) לא נאמר שענינם הוא „ונועדתי לך שם”^{54*} שעל ידם בא דבר ה' אל הנביא⁵⁵ [שבתנאי

ע' 94'5) – י"ל דזה שייך רק בכניסה דכה"ג לקה"ק, שזהו מקום עבודתו, אבל לא בשייכות לכניסת משה, שאצלו הוא מקום של „ונועדתי”. ועצ"ע. ולהעיר מאוה"ח תצוה (כת, ב) דבגדי כהונה ענינם הוא רק לכבוד ולתפארת לאהרן ובניו. וראה בית האוצר מערכת בגדי כהונה (כלל יו"ד).

*53) להעיר מאוה"ת אחרי (כרך א) ע' רפה"ו.

54) זבחים שם (קא, ב).

54*) להעיר משר"ת חת"ס יו"ד סרל"ו.

55) השאלה באו"ת (שצ"ל במקדש ו,הנשאל פניו כלפי שכינה), „פניו לפני הארון כו" (יומא עג, א. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"א), הוא תנאי בשאלת או"ת, ואין לומר ביחס לזה שהוא מקום שעל ידה נעשה „ונועדתי”, ציווי ה' לבניי בד"ת, ובפרט שאין שואלין באו"ת אלא לדברי הרשות וכיו"ב ולא בהוראות של הלכה (ראה רש"י עירובין מה, א ד"ה הרי). – וראה לקו"ש חל"א ע' 160 הערה 31 ובושה"ג שם.

וכן הא דב"ד יושבין בלשכת הגזית (משנה

וגם בז' ימי המלואים ששימש משה, הי' זה פרט בכללות ענינו, מקבל דבר ה' מאת הקב"ה, ולכן כ' רש"י ש"משה שמש כל שבעת ימי המלואים בחלוק לבן", ולא ככתוב"כ ששימש בכהונה גדולה (אף שהזכיר כבר לפני"ז שלענין העבודה בז' ימי המלואים היו אהרן ובניו בעלים ומשה כהן). כי במשה הי' זה רק בגדר שמוש, ולא ענין בפ"ע – כה"ג^{61*}.

ועפ"ז יש לבאר הא דכתב רש"י בפ' אמור דאכילת משה קד"ק נחשבת אכילת זה, כי כיון שעבודתו גם בז' ימי המלואים היתה מצד קבלת התורה שלו, שהוא מובדל (ולמעלה יותר) מענין הכהונה (גדולה)⁶², לכן נחשבת אכילתו כזר⁶³.

ז. ההוראה מזה בעבודת כאו"א:

כל עניני התורה הם נצחיים – כהר"א ראה⁶⁴. ומזה מובן, שגם הנ"ל בנוגע למשה, שעיקר מעלתו היא בענין התורה ולשמוע דבר ה', שייך לבני"ז [ד"א, אף שמי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לגשת להשיג אפילו חלק אחד מני אלף ממד-ריגת . . רעיא מהימנא מ"מ הרי אפס

אם משה הי' כה"ג כל ארבעים שנה היא רק אם הי' זה בתור ענין בפ"ע או שהוא חלק מענינו בתור מקבל התורה מהקב"ה:

לדעת הי"א⁵⁹ שלא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה, הי' בו קדושת כה"ג בתור ענין בפ"ע, ולכן רב דאמר "משה רבינו כה"ג וחולק בקדשי שמים הי"ז צ"ל דס"ל כיש אומרים שהי' בו קדושת כה"ג בפ"ע, ובמילא אם רצה משה ליכנס לשרת ולעבוד עבודת (כה"ג) הי' עליו ללבוש בגדי כהונה⁶⁰, וכמ"ש בתוס' הנ"ל, שלמ"ד זה בזבחים דמשה רבינו ע"ה כה"ג הי' ונשתמש בכהונה גדולה מ' שנה הי' זה בח' בגדי כה"ג, וכנ"ל.

אבל להדיעה שס"ל שלא נתכהן משה אלא בז' ימי המלואים בלבד, הכוונה שרק אז הי' משמש בכהונה בפועל, אבל כל המ' שנה הי' הכהונה שבו חלק מעני-נו בתור מקבל התורה מפי ה'⁶¹, ובמילא גם אם הי' נכנס לצורך עבודה לא הי' צריך ללבוש בגדי כהונה, כי תמיד הי' מוכן לשמוע דבר ה' ובמילא שמושו בתור כהן אינו ענין בפ"ע, אלא חלק מ"ונועדתי" שבמשכן.

ועפ"ז יש לומר, שלשיטת רש"י בפירושו עה"ת לא נפרד ממש ממעלתו שהוא מקבל התורה מעת מ"ת בהר סיני,

59) זבחים קב, א.

60) להעיר מראב"ע תשא (ל, יט בפי' הארוך) דמשה הי' רוחץ ידיו ורגליו בכל עת בואו אל אוהל מועד. ובפי' הקצר שם, "ורחצו אהרן ובניו ולא אחרים ובאלה פקודי משה עמהם כי הוא כהן הכהנים הגדולים והוא כיהן קודם אהרן".

61) להעיר ממשנת"במ"א (לקו"ש חכ"ג ע' 194 ואילך) שאף שבדרך כלל נשיאות בתורה ונשיאות דמלך הן שני גדרים נפרדים, הרי בנוגע למשה (ויהושע), נשיאותו כמלך היתה טפלה לנשיאותו בענין התורה, ולכן לא הוצרך משיחה. ע"ש.

61* (61) להעיר מרש"י קרח (טז, ו) "כה"ג אחד . . אף אני רוצה בכך".

62) להעיר ממשנת"בפרש"י (ס"פ תצוה) "המזבח מקודש לדברים הללו בלבד ולא לעבודה אחרת", דקטורת זה ועולה שהקריבו על מזבח הפנימי דינם כאילו הקריבו במקום שאינו מקודש – ראה זבחים כ, ב ובשטמ"ק שם. לקו"ש ח"ו ע' 185 הערה 42.

63) להעיר דשם זרות מצינו בכ"מ לא רק בזר", כפשוטו, אלא גם בכהן העובד במחוסר בגדים (כנ"ל בפנים ובהערה 35); כהן היושב בשעת העבודה (זבחים כג, ב). ובפרש"י שם ד"ה לא לשיבה, לגיר-סא שלפנינו) ועוד.

64) תניא רפי"ז.

וכהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם ו, "תורה חדשה מאתי תצא"⁶⁷, ומשיח ילמד תורה את כל העם כולו⁶⁸, ו, "לא"⁶⁹ יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם שנאמר⁷⁰ כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

(משיחות ש"פ תז"ו ו"ש"פ בה"ב תשמ"ז)

67 ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

68 ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו

יז, א. שער האמונה פנ"ו.

69 ל' הרמב"ם סוף הל' מלכים.

70 ישע"י יא, ט.

קצהו ושמץ מנהו מרב טובו ואורו מאיר לכללות ישראל בכל דור ודור"⁶⁵]

שבעת המתאים צ"ל בכל אחד מישראל – ע"י המשה שבתוכו⁶⁶ – מצב שיעלה את עצמו למעלה אפילו מענין העבודה והשירות בדוגמת כהונה, אלא כולו יהי' מקושר ודבוק בדבר ה', תורה, ע"ד "תורתו אומנתו", ועד כ"כ, שכל ענינים אחרים, אפילו עניני קדושה, יהיו (ע"ד עבודת לויים בדוכנם וישראל במעמדם) בגדר "זרות" אצלו.

ועיכ"ז ממהרים ביאת משיח צדקנו,

65 ל' התניא פמ"ד (סג, א).

66 תניא פמ"ב.

